

Алюзії до імен відомих людей, подій є також прийомом комічного у багатьох авторів. Наприклад, у П. Вудхауза є така ситуація: знаючи, що дядько Том страждає від розладів шлунку, сер Уоткін спокушає його спробувати холодного омара, за що автор і називає його Макиавеллі:

Tom lunched with Sir Watkyn Bassett at the latter's club yesterday. On the bill of fare was a cold lobster, and this Machiavelli sicked him on it.

Отже, власні назви у складі стилістичних прийомів є індивідуально-авторським вираженням комічного. Ономастика художнього твору у складі різноманітних стилістичних прийомів, взаємодіючи зі всіма іншими образними художніми засобами у тексті, створює особливу тональність твору і відображає авторську позицію. Розуміння ролі власних назв у художньому тексті, вивчення унікальних особливостей ономастикону твору для вираження авторського задуму сприяє більш точній інтерпретації тексту, кращому розумінню іншої культури. Подальше вивчення цієї проблеми буде спрямоване на дослідження способів збереження функцій власних назв у перекладі.

Література

1. Бахтин М.М. К эстетике слова // Контекст. Литературно-теоретические исследования. – М.: Просвещение, 1974. – С. 273–288.
2. Боров Ю.Б. О комическом. – М.: Искусство, 1957. – 232 с.
3. Виноградов В.С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). – М.: Изд-во института общего среднего образования РАО, 2001. – 224 с.
4. Михайлов В.Н. Специфика собственных имен в художественном тексте // Вопросы филологии. – Вып. 6. – М., 1987. – С. 44–91.
5. Суперанская А.В. Общая теория имени собственного. – М.: Наука, 1973. – 365 с.
6. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. – Л., 1974.
7. Wodehouse P.G. The Code of the Woosters. – London: Penguin Books Ltd, 1974. – 224 p.
8. Wodehouse P.G. Jeeves in the Offing. – London: Penguin Books Ltd, 2000. – 250 p.

УДК 371.382:378.147

ВИШПОЛЬСЬКА В.Ф.
(Хмельницький)

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ СФОРМОВАНОСТІ БАЗОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ

У статті подані результати дослідження стану сформованості базової компетентності майбутніх економістів-міжнародників та зроблені висновки про напрямки вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців з МЕН.

Питання підвищення рівня підготовки випускників вищої школи, у тому числі й економічної, особливо актуальне на сучасному етапі розвитку суспільства. Обмежена кількість випускників з високим рівнем економічної та професійної підготовки пояснюється недостатнім впровадженням у навчальний процес новітніх технологій, форм і методів активного навчання.

Питанням підготовки майбутніх фахівців економічної сфери до професійної діяльності присвячені праці таких українських та зарубіжних науковців: І.Ф. Поліщук, О.Є. Морозова, Л.О. Шипуліної, Н.М. Костіної, у тому числі засобами іноземної мови: Л.В. Волошинової, Н.В. Логутінової, І.А. Федорової, С.М. Кустовського, Н.Л. Замкової, Г.О. Копил, Н.А. Сури, О.І. Зіміної та інших.

Метою статті є проаналізувати стан сформованості базової професійної компетентності майбутніх економістів-міжнародників та окреслити шляхи вдосконалення їх професійної підготовки.

Правильний вибір способу оцінки знань, умінь і навичок та рівня компетентності ґрунтується на чіткому розумінні того, що є метою оцінки.

Однією з цілей оцінювання є визначення рівня компетентності у відповідності з освітнім стандартом. В освітньо-кваліфікаційній характеристиці для фахівців з міжнародних економічних відносин чітко визначені вміння, здатності, функції, якими повинен оволодіти випускник. Що ж стосується комунікативного компоненту компетентності, то вимоги до рівня сформованості знань, умінь, навичок і здатностей професійного спілкування в ОКХ не визначені і обмежені лише таким формулюванням: усне і писемне мовлення державною та іноземною мовами. Тому можна констатувати, що робочі програми саме з цієї причини містять досить широкий діапазон до вимог рівня підготовки, який не може забезпечити об'єктивну оцінку з дисципліни.

У загальному для фахівців з МЕВ можна виділити такі вимоги до оволодіння іноземною мовою фаху:

- 1) сформованість знань, вмінь та навичок, характерних для всіх видів навчання мовленню (говоріння, читання, аудіювання та письмо) відповідно до їх фаху;
- 2) успішне застосування іноземної мови для вирішення професійних задач, повноцінного виконання трудових обов'язків і функцій.

Другою метою оцінювання є рівень мотивації та мотиваційна структура студентів. На основі загальної мотивації навчальної діяльності (професійної, пізнавальної, прагматичної, соціально-супільної, особистісно-престижної) у студентів виявляється певне відношення до різних навчальних дисциплін. Воно обумовлюється:

- 1) важливістю дисципліни для професійної підготовки;
- 2) інтересом до певної галузі знань і до певного предмета як її частини;
- 3) якістю викладання (задоволенням заняттями з цієї дисципліни);
- 4) мірою складності оволодіння дисципліною виходячи із власних здібностей;
- 5) взаємовідносинами з викладачем даного предмета [1, с. 267].

Третьою метою оцінювання є здатність студентів до рефлексії та самооцінки. Вона відображає усвідомлення студентом себе як професіонала, своїх власних здібностей, професійних дій, критичний аналіз змісту самого знання, і актуалізує установку на самовдосконалення у сфері професійної діяльності. Студенти визначають ціннісне відношення до процесу і результатів професійної діяльності, здійснюють самооцінку рівня готовності до цієї діяльності та здійснюють самокорекцію.

Нами були розроблені критерії, показники та рівні сформованості базової компетентності майбутнього економіста-міжнародника.

Спочатку конкретизуємо поняття “критерій”. З.Н. Курлянд визначає критерій як мірило оцінки, судження; як необхідну та достатню умову прояву та існування якогось явища чи процесу; вважає, що розгляд будь-якої досліджуваної величини повинен включати в себе не тільки її ознаки, а й критерії, які визначають експлікацію тієї чи іншої ознаки у процесі та явищі, яке розглядається [2]. Однією з найважливіших вимог до педагогічного експерименту є визначення критерію тієї власливості, на вивчення якої спрямоване дослідження.

З огляду на все згадане ми визначили такі критерії сформованості базової компетентності майбутнього економіста-міжнародника: 1) стійка позитивна мотивація навчання; 2) оволодіння системою професійно-значимих знань; 3) сформовані вміння усного і письмового спілкування англійською мовою та комунікативні навички; 4) сформовані вміння виконання професійних функцій; 5) самоконтроль, самоаналіз, самокорекція власної квазіпрофесійної діяльності.

До кожного із зазначених критеріїв ми розробили систему показників.

До початку проведення експерименту ми виокремлюємо три рівні сформованості базової професійної компетентності: високий, достатній і низький.

З метою визначення стану сформованості базової професійної компетентності під час професійної підготовки майбутніх фахівців з МЕВ нами був проведений констатувальний експеримент, який проходив протягом 2006–2007 начального року. Констатувальний експеримент проводився на базі Інституту міжнародних відносин Хмельницького національного університету та Тернопільської академії народного господарства України. Загальна кількість осіб, що брали участь у цьому етапі експерименту становить 278 осіб.

Цілями констатувального експерименту були:

1. Визначити загальний стан професійної підготовки економістів-міжнародників у ВНЗ.
2. Визначити рівень теоретичних знань з фахових дисциплін та з “Англійської мови спеціальності”.
3. Виявлення практичних вмінь та навичок студентів, способів розумових та практичних дій під час їх професійної підготовки.
4. Виявити загальний рівень зацікавленості обраною спеціальністю, визначити рівні сформованості мотивів до професійної діяльності.

Основні методи досліджень, які ми застосовували, такі:

1. Анкетування, у якому респонденти висловлювали своє ставлення до певного питання, зокрема для визначення реального стану професійної підготовки майбутніх економістів-міжнародників, виявлення недоліків професійної підготовки студентів.
2. Опитування, за допомогою якого визначалася структура мотивів вивчення англійської мови.
3. Тестування з метою виявлення рівнів сформованості та виявлення труднощів, які виникають у майбутніх фахівців з МЕВ у процесі вивчення мови фаху.

Констатувальний експеримент проводився у три етапи.

На першому етапі ми проводили паралельне анкетування студентів та викладачів, а також опитування студентів.

Результати анкетування викладачів (23 респонденти) свідчать про те, що 91 % опитаних (21 особа) вважають дуже важливим професійне володіння іноземною мовою фахівця з міжнародних економічних відносин.

Разом з тим, анкетування виявило низку недоліків і проблем у підготовці економістів-міжнародників. Одним із протиріч є те, що переважна більшість викладачів (91 %) вважають міжпредметні зв'язки важливою умовою підготовки майбутніх фахівців з МЕН, але лише 5 викладачів (21,74 %) вказали, що вони використовують знання з деяких фахових дисциплін. Це пояснюється об'єктивними причинами: непідготовленості викладачів до викладання "Англійської мови спеціальності", необізнаністю з профільними предметами у мірі, достатній для підготовки фахівців з високим рівнем професійного спілкування. Серед джерел, якими користуються викладачі для формулювання специфічних професійних задач, 19 з них (82,6 %) назвали спеціальну літературу, 3 (13,04 %) – моделюють на основі загально професійних задач і 1 (4,35 %) – спирається на власний досвід роботи.

Більше половини опитаних викладачів (62 %) використовують у своїй діяльності сучасні технічні засоби, серед яких відео- та аудіомагнітофон, ноутбук, DVD програвач. Інші посилаються на неможливість використання цих засобів через їх відсутність. Звертає на себе увагу той факт, що хоча останні роки багато говорять про комп'ютеризацію освітніх закладів, жоден викладач не згадав у анкеті про використання комп'ютера. Тобто, можна зробити висновок, що користування комп'ютером під час занять неможливе через погану оснащеність ними кафедр, викладачі яких навчають іноземної мови. Відомі випадки, коли або студенти, або викладач приносять власний ноутбук для виконання певних видів діяльності. Отже, використання нових інформаційних технологій можливе лише як частина самостійної роботи студентів та під час виконання домашнього завдання. Ще однією з причин є відсутність спеціального програмного забезпечення для професійної підготовки економіста-міжнародника.

У результаті анкетування студентів III, IV та V курсів (255 респондентів), ми виявили, що 198 (77,62 %) з них вважають важливим професійне володіння іноземною мовою, а 22 студентів (8,62 %) бажали б вивчати ще одну іноземну мову. Це свідчить про усвідомлення значимості іноземної мови для майбутньої професійної діяльності.

Серед питань анкети містилися такі, на основі яких можна судити про те, чи мають студенти уявлення про свою майбутню професійну діяльність, чи вважають вони себе підготовленими до неї. Природно, що відсоток студентів старших курсів, які обізнані зі своїми професійними функціями та вважають себе підготовленими до професійної діяльності, вищий, ніж студентів III курсу.

Таблиця 1

Оцінка студентами своєї готовності до роботи за спеціальністю

Рівень сформованості навичок	III курс (90 осіб)	IV курс (112 осіб)	V курс (53 особи)
Повністю	0 (0%)	0 (0%)	7 (13,21%)
Частково	14 (15,56%)	27 (24,11%)	25 (47,17%)
Слабо	76 (84,44%)	85 (75,89%)	21(39,62%)

Великий відсоток студентів, які вважають себе слабо підготовленими до майбутньої професійної діяльності. Це свідчить про невпевненість у своїх знаннях та у здатності реалізувати себе як висококваліфікованого фахівця.

Причинами, на нашу думку, і як свідчать результати анкетування, є недостатнє застосування викладачами активних методів навчання та підготовка фахівців широкого профілю. Самі студенти вказують на своє бажання отримувати більш вузькоспеціалізовані знання.

Під час опитування студентам потрібно було відповісти на запитання: "Для чого потрібно вивчати англійську мову спеціальності?"

В опитуванні брали участь студенти II-IV курсів факультету міжнародних відносин Хмельницького національного університету (117 осіб).

Дані нашого опитування визначили низку мотивів, які дозволяють розглядати їх як найбільш дієві при навчанні студентів університету англійській мові.

Умовно всі ці мотиви були об'єднані в групи за змістовим принципом: пізнавальні, ціннісно-орієнтовані, комунікативні.

За результатами отриманих даних ми визначили, що провідними мотивами для студентів є пізнавальні (34,19 %) та комунікативні (38,46 %). Це пояснюється наміром розширити загальний світогляд і сформуватися під час навчання як фахівець конкретного профілю.

Другий етап констатувального експерименту полягав у проведенні тестування, яким було охоплено 189 студентів III–V курсів ХНУ і ТАНГУ.

Тести були спрямовані на виявлення рівня знань лексики, особливостей міжкультурного ділового спілкування, а також містили проблемне завдання, яке вимагало застосування НІТ та використання знань з фахових дисциплін для свого розв'язання, а також визначало рівень сформованості вмінь монологічного мовлення і завдання – невелика рольова гра з проведення міні-переговорів з розподілу додаткових ресурсів. У результаті виконання останнього завдання студенти повинні прийняти певні рішення та отримані результати занести в таблицю. Це завдання визначає рівень сформованості вмінь діалогічного мовлення, свідчить про розвиненість системного мислення, конструктивного підходу до вирішення спірних питань.

Таблиця 2

Результати констатувального експерименту

Критерій	Рівень функціонування критерію, %		
	високий	достатній	низький
Сформованість вмінь усного і письмового спілкування	9,67	36,18	57,65
Володіння професійно-значущими знаннями	11,54	25,33	63,13

Як видно з таблиці, більше половини студентів показали низький рівень сформованості вмінь усного і письмового спілкування та низький рівень володіння професійно-значущими знаннями. За результатами тестування можна зробити такі висновки:

1. На заняттях з англійської мови потрібно застосовувати такі методи навчання, які б сприяли розвитку діалогічного і монологічного, письмового і усного мовлення.

2. Для того, щоб студенти вчилися мислити та правильно висловлюватися з професійних питань англійською мовою, необхідно систематичне застосування на заняттях міжпредметних зв'язків, опрацювання додаткових джерел інформації (друковані джерела, Інтернет) для аналізу, обговорення та інших економічних процесів, явищ.

3. Під час занять знайомити студентів з міжкультурними аспектами ділового спілкування.

4. Підвищувати рівень мотивації студентів під час їх професійної підготовки та сприяти їх професійному зростанню через усвідомлення ними себе як професіоналів, своїх власних здібностей, професійних дій.

На третьому етапі нашого дослідження було проведено низку експериментальних занять із застосуванням активних методів навчання, з використанням міжпредметних зв'язків, щоб довести, що зазначені умови створюють високий рівень мотивації та сприяють формуванню у студентів професійної компетентності.

Наші подальші дослідження спрямовані на вивчення таких активних методів навчання як проблемний метод, ігровий метод і кейс-метод та впровадження їх у навчальний процес з метою вдосконалення професійної підготовки економістів-міжнародників.

Література

1. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы: Учеб. пособие. – СПб: Питер, 2003. – 508 с.
2. Курлянд З.Н. Професійна усталеність вчителя – основа його педагогічної майстерності. – Одеса, 1995. – 160 с.

УДК 3701:398

ВІЛЬЧИНСЬКА Т.В.
(Хмельницький)

ЛАТИНСЬКА МОВА ЯК ВАЖЛИВЕ ДЖЕРЕЛО ЗАПОЗИЧЕНЬ

У статті розглядається явище запозичень з різних мов, зокрема з латинської мови, як джерело інформації, а також як процес проникнення іншомовних слів у структурні моделі багатьох